

ŽENY

z divokej záhrady

boli súčasťou väčšieho plánu
a majú miesto v Ježišovom rodokmeni

zuzana val'ovská

zuzana vaľovská

ŽENY
z divokej záhrady

www.nezabudnitecitat.blogspot.sk

ŽENY

z divokej záhrady

boli súčasťou väčšieho plánu
a majú miesto v Ježišovom rodokmeni

zuzana vaľovská

Autor: ©Mgr. Zuzana Vaľovská
Redaktor: Mgr. Daniela Štrbková
Jazyková korektúra: Ing. Alena Bodnárová
Ilustrácie: ©Roland Korenko
Fotografia: ©Denisa Hasaj
www.denisa-photography.sk

ISBN 978-80-89422-38-8

OBSAH

PREDSLOV	7
EVA	15
MANŽELKY PATRIARCHOV	49
SÁRA	51
REBEKA	77
RÁCHEL	91
LEA	119
ŽENY Z JEŽIŠOVHO RODOKMEŇA	139
TAMAR	141
RACHAB	151
RÚT	161
NOÉMI	175
URIÁŠOVA ŽENA	185
MÁRIA	193
POVEDZME ŽE	201

ženy z Ježišovho rodokmeňa

Aká krásna a pritom jednoduchá téma. Až je ťažké uveriť, že sa tejto téme nikto predtým komplexne nevenoval. Až mi je ľúto, že to nenapadlo mne.

Ešte skôr, než sa do knihy začítate, cítim povinnosť vydať oficiálne varovanie:

Nečítajte, ak ste prudérni, nečítajte, ak ste citliví na prehrešky a hriechy. Nečítajte, ak považujete Bibliu za návod pre správne, príkladné správanie. Nečítajte, ak ste ľahko pohoršiteľní zo správania ľudí.

Nečítajte, ak máte zidealizované predstavy o Biblii a jej obsahu. Nečítajte ak vnímate Bibliu výlučne ako knihu lásky.

Nečítajte, ak máte ilúzie o manželskom a ľudskom spolužití. Ak si myslíte, že ľudia v dávnych dobách uzatvárali partnerstvá (to, čo dnes nazývame manželstvá) z lásky, nečítajte. Vážne nie.

Ak ste pripravení na všetko, potom čítajte.

Keď sa človek začíta do Biblie povrchne, má pocit, že Biblia je kniha o mužoch. Áno, väčšina starozmluvných príbehov sa skutočne točí okolo mužov. Muži v dávnych dobách mali výsadné postavenie v spoločnosti, o tom niet pochýb.

Človek by si na prvý pohľad myslel, že postavenie ženy v spoločnosti v biblických dobách bolo podradné. Myslel by si, že ženy boli utláčané, že sa s nimi jednalo ako s otrokmi. Opak je pravdou.

V skutočnosti sa od dávnych dôb nič nezmenilo. Nezmenilo sa vôbec nič a všetko na svete je tak ako to bolo vždy – svet riadia ženy. Riadia ho prostredníctvom mužov, a to rôznymi spôsobmi a s využitím rozličných prostriedkov a ženských zbraní, často sa nezastavia pred ničím. A čo si budeme hovoriť – nie vždy sú to iba spôsoby a metódy ušľachtilé.

Veď účel svätých prostriedkov, však?

ženská myseľ

Asi niet na svete farebnejšieho, bohatšieho, košatejšieho úkazu ako ženská myseľ. V ženskom vnútornom svete sa miesi nespočetné množstvo myšlienok, pohnútok, motívov a analýz, ktoré sa nakoniec pretavia do ženského správania.

Áno, pre okolie, hlavne pre mužov, častokrát tak nepochopené a nepochopiteľné. My, ženy, však vieme presne, čo robíme a prečo.

Čítať v ženskej myslí je pre muža španielska dedina. Nečudo. Veď niekedy samé nevieme čo chceme, ale ako sa hovorí: neprestaneme, kým to nedostaneme.

Ale teraz vážne. My vieme presne, čo chceme. A dôkazom toho sú biblické príbehy o ženách z Ježišovho rodokmeňa. Zmenilo sa niečo na ženských metódach od čias staroveku? Ani zamak. Stále požívame tie isté spoľahlivé a účinné zbrane ako aj predtým: intrigy, manipuláciu, sex, lož a dôvtip.

Čo si žena zaumieni, to aj dostane.

Ženy Biblie sú fascinujúce. Je to téma tak rozsiahla, ako samotná ženská myseľ. Ženy z Ježišovho rodokmeňa sú také rozdielne... ale niekoľko vecí majú spoločných. Svoj život majú pevne v rukách, sú to silné osobnosti, ktoré väčšinou vedia presne, čo chcú a vedia presne, ako to dosiahnuť.

Niekedy som pri čítaní tejto knižky mala pocit, že ženy Biblie sa riadili heslom „dobré dievčatá sa dostanú do neba..., ale tie zlé všade“.

žena Zuzana

Mňa vôbec neprekvapuje, že túto knižku napísala práve Zuzana, je to dokonca presne to, čo by som od nej očakávala.

Zuzanu totiž vnímam ako odvážnu ženu, ktorá sa rozhodla vystúpiť zo svojej komfortnej zóny, odísť žiť sama, ďaleko od svojej rodiny a vykonávať službu ľuďom. Jednoducho sa raz dávnejšie rozhodla stať sa evanjelickou farárkou. Medzitým sa stalo v jej živote veľa vecí, všeličo sa prihodilo a všeličo sa zmenilo.

Áno, určite, v živote človeka sa stávajú aj horšie veci ako rozvod. Dokonca niekedy je rozvod to najlepšie, čo sa človeku môže prihodiť.

V tomto prípade koniec jednej životnej etapy a začiatok novej zapríčinil zrod malého dieťa. Úspechu v športe, narodeniu dieťaťa – veľa veciam na svete, čo sa zrodia a majú hodnotu, predchádza bolesť. Inými slovami sa to dá povedať aj tak, že v ťažkom rozpoležení žena Zuzana cítila potrebu obklopiť sa inými silnými ženami. A keď sa človek hľadá, vyloví to najkrajšie zo svojho vnútra.

kniha

Napísaniu tejto knihy predchádzali samostatné blogy o niektorých ženách z Ježišovho rodokmeňa, ktoré autorka neskôr doplnila na finálny počet. Vznikla kniha o ženách – o Eve, žene ktorá podľahla a zvedla na šikmú plochu aj muža, o Sáře, pre mňa príbeh o nádeji a Božej láske, o Rebeke, žene ktorá mala jedného syna radšej ako druhého, o Ráchel, ktorej sa podarilo to, po čom túži každá žena – porodiť svojmu mužovi jeho najmilovanejšie deti, o Lei, ktorá okúsila hádam najviac zo všetkých biblických žien, čo je to byť druhou v poradí, o Támar a Rachab, ktoré bolí všetkým, len nie dnešným vzorom slušnosti a morálky, o Rút – žene ktorá vedela, čo chce a nemala problém si za tým ísť, o Batšebe, žene, kvôli ktorej sa jeden muž nezastavil pred ničím a správal sa ako zmyslov zbavený. A na koniec o Márii, žene, o čistote ktorej nikto nepochyboval aj keď mohli všetci.

Ženy, ktorých osudy nie sú osamelými ostrovmi, ale sú súčasťou nádherného príbehu. Príbehu, ktorý prekračuje čas a trvá naveky. Príbehu, ktorého súčasťou sa stávame aj my.

Príbehu, v ktorom môžeme pozorovať pôsobenie Vyššej Moci, ktorá svojim dotykom potvrdzuje múdrosť prevyšujúcu naše schopnosti aj pády.

na záver úvodu

Nápad vytvoriť z blogov knihu sa rodil dlhšie a reálnu podobu dostal až potom, ako bol podporený okolím. Hlavne spolužiačkami, farárkami, priateľkami.

Kým je žena Zuzana pre mňa? Spoznali sme sa ako mladé ženy, keď sa začala naša spoločná púť na Evanjelickej bohosloveckej fakulte UK. Myslím, že to platí o nás oboch, keď poviem, že to v istom zmysle bolo

najkrajších 5 rokov v našich životoch. Bolo to obdobie, kedy sme sa ponorili do štúdia Biblie. Tam niekde sa začala rodiť láska k biblickým postavám, na hodinách histórie a filozofie, pri rozoberaní príbehov Starej a Novej zmluvy, pri nekonečných diskusiách a analýzach, na hodinách gréčtiny a hebrejčiny.

Zuzana je však predovšetkým osoba, ktorú si mimoriadne vážim po všetkých stránkach; ako ženu, ako farárku, ako priateľku. Nezaostáva v ničom oproti ženám z Ježišovho rodokmeňa. Je silná, cieľavedomá a obdivuhodná. A niekedy si pekne vie ísť za svojím!

Silné ženy to tak akosi ťahá navzájom k sebe. Tak ako Zuzanu a ženy z Ježišovho rodokmeňa.

Mgr. Petra Demková

PRVÁ ŽENA

Musím povedať, že príbehy žien v knihe plnej mužov ma veľmi tešia. Nie všetky ženy boli dobré hrdinky a ani s tými dobrými som sa so všetkými nestotožnila. Ich príbehy sa mi páčia hlavne preto, že nie sú rovnaké. Každá bola iná, každá mala svoj vlastný zoznam chýb a toho, pre čo tie chyby bola ochotná robiť. Ale neboli rovnaké! Neviem, možno sa aj ich niekto snažil natlačiť do škatuľky, ale zjavne tá snaha nebola úspešná. Nakoniec si každá písala svoj vlastný príbeh.

Vďaka Bohu!

Začínam tou, s ktorou sú spojené všetky naše príbehy. Na to, aby sme boli dôležité, nepotrebujeme byť prvé. Práve naopak. Často to najlepšie prichádza na záver. Vďaka jej príbehu vieme, že sme ženy a bez nás – doslova a do písmena – život nie je životom.

Začínam prvou, presne tam, kde začína aj Biblia.

EVA

Keď píšem o Eve, vybavujú sa mi prednášky na vysokej škole. Prvé kapitoly Biblie sme rozoberali v hebrejčine a v chápaní mnohých vecí šli naozaj až za hranice očakávaného. Preto potrebujem podotknúť – ak v mojom texte nájdete chyby, určite to nie je vyučujúcim! Boli to príjemné a dobré chvíle a ja som si ich užívala. Úprimne, mnohé myšlienky som si tak osvojila, že už zabúdam, že niekoho citujem. Mnohé pravdy sú už tak veľmi „moje“, že si nepamätám, odkiaľ prišli. Ale nakoniec, nie je práve to cieľ spoznávania právd Biblie? Že nebudem len niečo recitovať spamäti, ale že keď budem hovoriť o viere, budem hovoriť o tom, čo vychádza bytostne zo mňa, z môjho vnútra? To Slovo ma tvorí. Stále a stále nanovo formuje. Nie ono je mojou súčasťou, ale ja a môj život sme súčasťou Slova.

EVA PO PRVÉ – O NEJ, EŠTE BEZ NEJ

Genesis 2, 1 – 17

krásny divoký svet

Ak chceme hovoriť o Eve, potrebujeme začať tam, kde Eva ešte nebola. Lebo tam, kde nebola Eva, bolo prázdno. A to je veľmi, veľmi podstatná informácia.

Boh tvoril svet a bolo toho urobeného už celkom dosť. Bolo stvorené nebo a zem, človek z prachu zeme a potom prichádza na rad záhrada.

Povedzte mi, kto nemiluje záhrady? Som ochotná stráviť týždeň na púšti a ešte si to aj užijem, ale k životu potrebujem záhradu. A myslím si, že nie som jediná, nejakú tú záhradu túži mať každý z nás. Teraz nehovorím výlučne len o kúsku zeme, kde sa staráme o rastlinky, ale o prostredí, kde sa život rozvíja, dozrieva, prekvapuje a kde si ho môžeme vychutnávať. Hovorím o povolaní, o úlohe, o poslaní alebo o mieste, kde sa môžeme tešiť, k čomu všetkému sme prispeli, čoho sme súčasťou. Hovorím o niečom, kde je život nielen prázdny slovom, ale skutočne životom.

Pod záhradou si väčšinou predstavíme kus pôdy, kde je všetko upravené, starostlivo ošetrované a s láskou pestované.

Ale myslím, že v tejto rajskej bola viac divočina, ničím neobmedzovaná, nádherne voňavá a farebná, luxusne mnohoraká divočina. Nič, čo by bolo príliš jasné a príliš usporiadané. Ak by som chcela použiť biblickú terminológiu: nie život v medziach zákona.

S tým veľmi úzko súvisí aj hlavolam, ktorý bol v strede záhrady. Teda, nepredstavujte si labyrint ani nejakú trojrozmernú logickú hru. Ten hlavolam bol iného druhu. Boh ho pomenoval strom poznania dobra a zla a jediný návod, ktorý k nemu dal, znel: KEĎ Z NEHO BUDEŠ JESŤ, ZOMRIEŠ. Mimochodom, nikde nie je napísané, že to bola jablň. To vzniklo kvôli podobnosti slova jablko a zlo v latinčine. No tak sa to vžilo, že ak by ste hada nakreslili s banánom alebo s hruškou, vyzeral by podivne.

Boh teda pre človeka stvoril krásnu záhradu a v jej strede strom, ktorý predstavoval riziko. Možnosti, ktoré nemali byť vyskúšané, pokúšali. Boh dal do záhrady nebezpečenstvo. Prečo? Lebo aj to patrí

k divokému životu. Možnosť si vybrať, príležitosť pustiť sa do toho, pre čo sa rozhodnem. Aj s rizikom, že skončím so škrabancami, s hlbokými jazvami, alebo oveľa horšie.

v skutočnosti po nude a ničnerobení netúži nikto

Človek v rajskej záhrade dostal úlohu: obrábať ju a strážiť. Raj nie je ničnerobenie. Sedieť s vyloženými nohami a nič nemusieť nie je požehnanie. Toľko k obrábaniu. A to druhé? Strážiť? Rozmýšľam pred čím. Veď to bol predsa raj! Myslím, že nešlo o žiadneho vonkajšieho nepriateľa, skôr sa jedná o strázenie ako o prevenciu. My na to máme dobrý výraz: *strážiť niečo ako oko v hlave*. Uvedomovať si, čo mám, a dbať o to. Píšuc toto, sama mám opuchnuté oči. Boľavé, červené, unavené od alergie a nevládzem držať otvorené viečka. To, čo bolo predtým samozrejماً vec, je zrazu vzácnosťou.

Strážiť záhradu ako oko v hlave! Myslím, že Adam sa to mal naučiť aj kvôli Eve, ktorá sa ešte neobjavila a on nemá o nej ani potuchy. Nieкто Iný však veci plánuje naozaj premyslene.

Vidíte? Stále ešte nepíšem o nej, ale koľko vecí sa jej týka! Často je to podobné aj s čakáním v našom živote. To, že nás Boh necháva čakať, neznamená len to, že odďaľuje dobré veci. Čakanie je príprava. Aby sme sa naučili žiť s tým dobrým, čo príde. Naučiť sa byť vďačný za to, čo mám – ako záhrada v Adamovom prípade – a chrániť si to. Áno, to je múdre vysvetlenie. Nie, neznamená to, že som sa naučila čakanie milovať. Úprimne, priebežne mi to stále lezie na nervy.

Vďačnosťou za to, čo máme, pripravujeme miesto na ďalšie dobré veci. Nie, naozaj to nie je len ďalšia fráza, a áno, dobré veci padajú do náručia aj ľuďom, ktorí si nevážia vôbec nič, ale myslíte si, že im spôsobujú rovnakú radosť ako tým vďačným jedincom? Figu borovú! Východňarčina má na to skvostný výraz – *lachvatosť*. To je vtedy, keď nikdy, ale nikdy nemám ničoho dosť. Aj keď dostanem, neviem sa tešiť, stále a stále chcem viac.

Nielen starať sa o záhradu, ale aj strážiť si ju je dôležité, lebo záhrada ešte nie je všetko. Ešte len príde dar, ktorý bude krajší ako rajska záhrada. A to už je čo povedať! V tejto súvislosti: Ste žena? Áno? Tak

potom to platí aj pre vás. Každá jedna sme krajšia ako rajská záhrada. A to tu píšem, za nás všetky, vo všetkej skromnosti!

je neprítomnosť dobrá možnosť pre zlo?

Adam má život, svoje úlohy a záhradu. Všetko je krásne, ale v jednej chvíli sa Boh rozhliadne, zamyslí sa a zistí, že je tu ešte prázdne, nezaplnené miesto. Predsa len tu niečo chýba! Je tu prázdnota, ktorú On sám pomenuje ako nie dobrú. Samozrejme, že to Boh vie už od začiatku, aj my vieme, kto tu chýba, len mne sa páčilo trochu to zdramatizovať. Ale to, že ešte nie je všetko, ako má byť, je úplne v poriadku. Správne načasovanie je umenie a Tam Hore je v tom Nieкто naozaj Majster.

O chvíľu sa udeje niečo naozaj dramatické. Ja už vo svojej hlave počujem sláčiky a rytmus, ktorý zrýchľuje prúdenie mojej krvi. O chvíľu sa to začne.

Boh hovorí: UROBÍM MU POMOC, KTORÁ MU BUDE ROVNOCENNÁ. Rozmýšľam: prečo pomoc? V čom pomoc? Veď sa nič nedialo, nič zlé tu nebolo. Teda aspoň zatiaľ. Pomoc, aby život nebol bezcieľny? Napríklad. A ešte?

Bol to myslím Hemingway, ktorý povedal: *čím viac spoznávam ľudí, tým viac mám rád svojho psa*, a ja ho občas s potešením citujem, ale aj tak mám neodbytný pocit, že mu niečo podstatné ušlo.

krv je na to, aby prúdila!

Je žena naozaj pomoc? Jasne, ženy sú vo všeobecnosti ochotné, trpezlivé, starostlivé. Zvyčajne až príliš. Všetkým výnimkám pripíjam na zdravie! Ale to hlavné, prečo a ako stvoril Boh ženu, leží inde. Prítomnosť ženy muža viac vyzýva, hecuje ho k niečomu, a tým pádom prináša viac problémov. Áno! Presne to je tá pomoc, ktorú muž potrebuje! Vytrhnúť ho z každodennej pohodlnosti. Veď čo úžasné sa môže stať v živote muža, ktorý najradšej polihuje na gauči? Maximálne mu narastie pupok, ale to nie je ono, lebo dúfam, že aj vy máte o úžasnosti lepšiu predstavu! A áno, niektorí muži takto končia, keď sa oženia. Čo k tomu povedať? Takto ich Boh naozaj nestvoril.